

EDUSKUNNAN KIRJELMÄ 41/2003 vp

Puhemiesneuvoston ehdotus laiksi eduskunnan virkamiehistä sekä eduskunnan päätöksiksi eduskunnan kanslian ohjesäännön ja valtion tilintarkastajien johtosäännön muuttamisesta

Asia

Puhemiesneuvosto on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi eduskunnan virkamiehistä sekä eduskunnan päätöksiksi eduskunnan kanslian ohjesäännön ja valtion tilintarkastajien johtosäännön muuttamisesta (PNE 1/2003 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 10/2003 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

eduskunnan virkamiehistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 §

Tässä laissa säädetään eduskunnan virkamiehistä ja virkasuhteista sekä virkamiesten palvelussuhteen ehtojen määräytymisestä ja työrauhan turvaamisesta.

Virkasuhde on julkisoikeudellinen palvelussuhde, jossa eduskunta on työnantajana ja virkamies työn suorittajana.

Tätä lakia ei sovelleta eduskunnan oikeusasiamieheen eikä apulaisoikeusasiamieheen.

2 §

Lain tavoitteena on turvata eduskunnan ja sen virastojen tehtävien hoitaminen sekä virkamiehelle oikeudenmukainen asema suhteessa työnantajaan.

Eduskunnan virastoja ovat eduskunnan kanslia, valtiontilintarkastajien kanslia ja eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia sekä eduskunnan yhteydessä oleva valtiontalouden tarkastusvirasto.

2 luku

Virkojen perustaminen, siirtäminen, lakkauttaminen ja muuttaminen

3 §

Eduskunnan kansliatoimikunta (*kansliatoimikunta*) päättää eduskunnan kanslian, valtiontilintarkastajien kanslian ja eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian virkojen sekä valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan viran perustamisesta, lakkauttamisesta ja muuttamisesta. Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtaja päät-

tää tarkastusviraston muiden virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja muuttamisesta.

Virkaa perustettaessa päätetään viran nimestä ja palkkauksesta. Samalla voidaan päättää, että virkaan kuuluva työaika tai työmäärä määräytyy erityisten perusteiden mukaan.

4 §

Virkoja voidaan perustaa palkkauksiin käytettävissä olevien määrärahojen rajoissa.

Seuraavia virkoja ei saa perustaa, lakkauttaa eikä niiden nimeä muuttaa, ellei kutakin virkaa ole valtion talousarviossa eritelty:

1) eduskunnan kanslia: eduskunnan pääsihteerin, eduskunnan apulaispääsihteerin, eduskunnan hallintojohtajan, eduskunnan lainsäädäntöjohtajan, tieto- ja viestintäjohtajan ja kansainvälisten asiain yksikön johtajan virat;

2) valtiontilintarkastajien kanslia: kansliapäällikön virka;

3) eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia: kansliapäällikön virka; sekä

4) valtiontalouden tarkastusvirasto: pääjohtajan virka.

5 §

Virka voidaan siirtää samassa virastossa muuhun yksikköön kuin mihin se on perustettu sekä muu kuin valtion talousarviossa eriteltävä virka myös toiseen eduskunnan virastoon. Jos virka ei ole avoinna, virka voidaan siirtää vain virkamiehen suostumuksella.

3 luku

Nimittäminen ja kelpoisuusvaatimukset

6 §

Yleisistä nimitysperusteista säädetään perustuslaissa.

Virkamieheksi nimitettävän tulee olla täyttänyt 18 vuotta. Myös 15 vuotta täyttänyt oppivelvollisuutensa suorittanut henkilö voidaan nimittää virkamieheksi, jos nimittämistä voidaan virkamiehen tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta pitää sopivana.

Päätettäessä nimittämisestä ketään ei saa perusteettomasti asettaa toisiin nähden eri asemaan 16 §:ssä mainittujen syiden nojalla.

7 §

Virkaan nimittämisen edellytyksenä on julkinen hakumenettely, jollei tässä laissa toisin säädetä. Hakuaika on vähintään 14 kalenteripäivää.

Nimittämisestä päättävä voi perustellusta syystä päättää hakuajan jatkamisesta, uudesta hakumenettelystä tai viran täyttämättä jättämisestä. Ilmoitettaessa uudesta hakumenettelystä on mainittava, otetaanko aikaisemmat hakemukset huomioon.

Sellaiseen virkaan, joka on ollut julkisesti haettavana, voidaan nimittää vain henkilö, joka on hakenut sitä kirjallisesti ennen hakuajan päättymistä ja silloin täyttää kelpoisuusvaatimukset. Hakemukseen on liitettävä selvitys hakijan kelpoisuudesta. Vaadittu kielitaito voidaan kuitenkin osoittaa myös hakuajan päätyttyä, jos tämä ei viivytä asian käsittelyä.

Erityisestä syystä virkaan voidaan nimittää kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö ilman julkista hakumenettelyä.

8 §

Virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta. Virkamiestä ei tällöin nimitetä virkaan, vaan määräaikaiseen virkasuhteeseen.

Virkaan voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy sitä vaatii.

Nimittämisestä 1 momentin nojalla voidaan 7 §:n 1 momentista poiketen perustellusta syystä päättää ilman julkista hakumenettelyä.

9 §

Valtion talousarviossa eriteltävään virkaan tai siihen kuuluvien tehtävien hoitamista tarkoittavaan määräaikaiseen virkasuhteeseen voidaan nimittää vain Suomen kansalainen.

10 §

Eduskunnan pääsihteerin valitsemisesta säädetään eduskunnan työjärjestyksessä (40/2000). Kansliatoimikunta nimittää sellaisiin eduskunnan kanslian virkoihin ja määräaikaisiin virkasuhteisiin, joiden erityisistä kelpoisuusvaatimuksista säädetään eduskunnan kanslian ohjesäännössä (320/1987). Muihin eduskunnan kanslian virkoihin ja määräaikaisiin virkasuhteisiin nimittää eduskunnan pääsihteeri.

Valtiontilintarkastajien kanslian virkamiehet nimittää valtiontilintarkastajat.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian virkamiehet nimittää eduskunnan oikeusasiamies.

Eduskunta valitsee valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan. Valitsemisesta säädetään tarkemmin eduskunnan työjärjestyksessä. Pääjohtajan toimikausi on kuusi vuotta. Pääjohtajan toimikausi jatkuu, kunnes seuraavassa vaalissa valitun pääjohtajan toimikausi alkaa. Virkaan valittu vapautuu valtion tai eduskunnan viran hoitamisesta siksi ajaksi, jonka hän on pääjohtajana.

Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtaja nimittää muut tarkastusviraston virkamiehet.

Virkamiehen nimittämisestä päätetään esittelystä.

11 §

Virkamieheltä tehtävään vaadittavasta erityisestä kelpoisuudesta on voimassa tässä laissa säädetyn lisäksi, mitä eduskunnan kanslian ohjesäännössä, eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännössä (209/2002), valtion tilintarkastajien kanslian työjärjestyksessä tai valtiontalouden tarkastusviraston työjärjestyksessä säädetään tai määrätään.

Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan kelpoisuusvaatimuksena on virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys julkiseen talouteen ja valtion hallintoon sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus.

12 §

Eduskunnan virkamieheltä, jolta edellytetään erityisenä kelpoisuusvaatimuksena ylempää kor-

keakoulututkintoa, vaaditaan suomen tai ruotsin kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa.

Suomen ja ruotsin kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa vaaditaan virassa, jonka pääasiallisiin tehtäviin kuuluu:

1) kääntää perustuslain 51 §:ssä mainittuja eduskunnan asiakirjoja ruotsin kielelle;

2) kääntää eduskunnan toimintaan liittyviä muita kuin 1 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja ruotsin tai suomen kielelle;

3) valmistella ruotsinkielisiä eduskunnan vastauksia ja kirjelmiä; tai

4) tulkata täysistunnoissa ja valiokuntien kokouksissa.

Kansliatoimikunnan päätöksellä voidaan määrätä poikkeuksista 1 ja 2 momentissa säädetystä suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista, jos työtehtävät sitä edellyttävät tai eri kielten käyttämistä edellyttävien työtehtävien jako eduskunnassa ja sen virastoissa sen sallii taikka vaatimuksista poikkeamiselle on muu erityisen painava syy. Kansliatoimikunta voi myös erityisestä syystä myöntää erivapauden kielitaitoa koskevasta kelpoisuusvaatimuksesta.

Muille kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuille virkamiehille asetettavista suomen ja ruotsin kielen taitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista määrätään kansliatoimikunnan päätöksellä.

Suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta säädetään julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetussa laissa (424/2003) sekä suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa annetussa valtioneuvoston asetuksessa (481/2003).

13 §

Nimitettäessä valtion talousarviossa eriteltävään virkaan tai siihen kuuluvien tehtävien hoitamista tarkoittavaan määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitettäväksi esitettävän henkilön on ennen nimittämistä annettava selvitys elinkeinotoiminnastaan, omistuksistaan yrityksissä ja muusta varallisuudestaan sekä sellaisista kyseeseen virkaan kuulumattomista tehtävistään,

23 §:ssä tarkoitetuista sivutoimistaan ja muista sidonnaisuuksistaan, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa hänen edellytyksiään hoitaa kyseisiä tehtäviä. Virkamiehen on ilmoitettava viivytystä näissä tiedoissa tapahtuneet muutokset ja oikaistava havaitut puutteet sekä pyynnöstä annettava niistä uusi selvitys.

Viranomaiselle annetut henkilön taloudellista asemaa koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä.

Tarkemmat määräykset selvityksen antamisesta annetaan kansliatoimikunnan päätöksellä.

14 §

Virkaan ja määräaikaiseen virkasuhteeseen nimityksen edellytyksenä on, että henkilö antaa asianomaisen viraston pyynnöstä virkasuhteen hoidon kannalta tarpeellisia terveydellisiä tietoja sekä osallistuu lisäksi tarvittaessa tarkastuksiin ja tutkimuksiin asian selvittämiseksi. Tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuneet kustannukset suoritetaan asianomaisen eduskunnan viraston varoista.

15 §

Nimityspäätöksessä voidaan määrätä, että virkasuhde voidaan enintään kuusi kuukautta kestävä koeajan aikana purkaa sekä työnantajan että virkamiehen puolelta. Purkaminen ei saa kuitenkaan tapahtua 16 §:ssä tarkoitetuilla tai muutoin epäasiallisilla perusteilla.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske valtion talousarviossa eriteltävää virkaa.

4 luku

Työnantajan ja virkamiehen yleiset velvollisuudet

16 §

Työnantajan on kohdeltava palveluksessaan olevia virkamiehiä tasapuolisesti niin, ettei kehtää ilman hyväksyttävää syytä aseteta toisiin nähden eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden taikka muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

17 §

Työnantaja ei saa kieltää virkamiestä liittymästä eikä kuulumasta yhdistykseen eikä painostaa tätä liittymään johonkin yhdistykseen tai kieltää siitä eroamasta.

18 §

Työnantajan on huolehdittava siitä, että virkamiehelle annetaan virkasuhteesta johtuvat edut ja oikeudet sellaisina kuin ne hänelle kuuluvat.

Työnantajan on annettava virkamiehelle tämän pyynnöstä viivytystä palkkatodistus, josta ilmenevät palkan suuruus ja sen määräytymisen perusteet.

19 §

Virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytystä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä.

Virkamiehen on käytädyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

20 §

Virkamies ei saa vaatia, hyväksyä tai ottaa vastaan taloudellista tai muuta etua, jos se voi heikentää luottamusta virkamieheen taikka eduskuntaan tai sen virastoon.

21 §

Virkamies, jonka tehtäviin kuuluu edustaa työnantajaa, ei saa toimia eduskuntaan palvelussuhteessa olevia edustavassa yhdistyksessä sellaisessa asemassa, että yhdistyksessä toimiminen on ristiriidassa sanotun virkatehtävän kanssa.

22 §

Virkamiehen vaitiolovelvollisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), muussa laissa tai eduskunnan työjärjestyksessä säädetään.

23 §

Virkamies ei saa ottaa vastaan eikä pitää sivutointoa, joka edellyttää työajan käyttämistä sivutoimeen kuuluvien tehtävien hoitamiseen, ellei

työnantaja hakemuksesta myönnä hänelle siihen lupaa. Sivutoimilupa voidaan antaa myös määräajaksi ja rajoitettuna. Lupa voidaan peruuttaa, kun siihen on syytä.

Harkittaessa sivutoimiluvan myöntämistä on otettava huomioon, että virkamies ei saa sivutoimen vuoksi tulla esteelliseksi tehtävässään. Sivutoimi ei myöskään saa vaarantaa luottamusta tasapuolisuuteen tehtävän hoidossa tai muutoin haitata tehtävän asianmukaista hoitamista taikka kilpailevana toimintana ilmeisesti vahingoittaa työnantajaa.

Virkamiehen on tehtävä ilmoitus työnantajalle sivutoimesta, johon kuuluvien tehtävien hoitaminen ei vaadi työajan käyttämistä. Työnantaja voi kieltää tällaisen sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen 2 momentissa säädettyillä perusteilla.

Sivutoimella tarkoitetaan virkaa sekä palkattua työtä ja tehtävää, josta virkamiehellä on oikeus kieltäytyä, samoin kuin ammattia, elinkeinoa ja liikettä.

Sivutoimen harjoittamista koskevan ilmoituksen tai lupahakemuksen yhteydessä esitetyt tiedot välimiesoikeusriidan asianosaisista ovat salassa pidettäviä.

24 §

Virkamies on velvollinen työnantajan pyynnöstä antamaan tälle virkasuhteen hoitamisen kannalta välttämättömiä terveydellisiä tietoja. Virkamies voidaan myös määrätä terveydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin, jos se on välttämätöntä tehtävän hoitamisen edellytysten selvittämiseksi. Työnantajan määräämistä tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuvat kustannukset suoritetaan asianomaisen eduskunnan viraston varoista.

25 §

Virkamies voidaan määrääjäksi siirtää työskentelemään muun työnantajan kuin eduskunnan palveluksessa, jos siirto parantaa virkamiehen edellytyksiä virkatehtävien suorittamiseen

tai edistää virkamiehen palvelussuhteen jatkumista tai virkamiehen työllistymistä ja jos vastaanottava työnantaja ja virkamies ovat antaneet siirtoon suostumuksensa. Virkamies on tämän määrääjän virkasuhteessa siihen eduskunnan viirastoon, josta hänet siirretään.

5 luku

Virkavapaus

26 §

Virkamies saa keskeyttää työnteon, jos hänelle hakemuksesta myönnetään virkavapautta tai hän on suoraan lain nojalla virkavapaana. Työnteon keskeyttämisestä muilla perusteilla on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään tai määrätään. Virkavapaus voidaan myöntää myös hakemuksetta, jos virkamies ei ole voinut hakea virkavapautta ennen työnteon keskeytymistä tai jos keskeytymisen syystä on muutoin saatu riittävä selvitys.

Virkamies on virkavapaana sen ajan, jonka hän on kansanedustajana, valtioneuvoston jäsenenä tai Suomesta valittuna Euroopan parlamentin edustajana taikka suorittamassa palvelusta asevelvollisena tai varusmiespalvelusta vastaavaa vapaaehtoista asepalvelusta. Muutoin virkavapauden myöntäminen on viranomaisen harkinnassa, jollei joiltakin osin erikseen toisin säädetä tai sovita.

Virkavapaus voidaan myöntää myös osittaisena. Virkavapaana oleva virkamies voidaan lisäksi suostumuksensa perusteella erityisestä syystä määrätä suorittamaan joitakin virkatehtäviä.

6 luku

Varoitus

27 §

Virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

7 luku

Virkasuhteen päättäminen

28 §

Virkasuhde voidaan molemmin puolin irtisanoa päättymään tietyn irtisanomisajan kuluttua tai, jos niin on sovittu, irtisanomisaikaa noudattamatta.

Työnantaja ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava. Tällaisena syynä ei voida pitää ainakaan:

1) virkamiehen sairautta, vikaa tai vammaa, paitsi jos siitä on ollut seurauksena virkamiehen työkyvyn olennainen ja pysyvä heikentyminen ja virkamiehellä on sen perusteella oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen;

2) virkamiehen osallistumista virkamiesyhdistyksen päätöksen perusteella yhdistyksen toimeenpanemaan työtaisteluun; eikä

3) virkamiehen poliittisia, uskonnollisia tai muita mielipiteitä taikka hänen osallistumistaan yhteiskunnalliseen tai yhdistystoimintaan.

Irtisanominen on tehtävä tässä pykälässä tarkoitettulla perusteella kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun irtisanomisen peruste on tullut työnantajan tietoon.

Työnantajan irtisanomisoikeutta voidaan lisäksi sopimuksella rajoittaa siten, että tämä saa käyttää sitä vain sopimuksessa mainituilla perusteilla.

Työnantaja ei saa irtisanoa virkamiestä raskauden johdosta. Jos työnantaja irtisanoa raskaana olevan virkamiehen, katsotaan irtisanomisen johtuvan raskaudesta, jollei työnantaja muuta perustetta näytä. Työnantaja ei saa irtisanoa virkamiestä erityisäitiysvapaan, äitiysvapaan, isyysvapaan tai vanhempainvapaan taikka hoitovapaan aikana eikä myöskään saatuaan tietää virkamiehen olevan raskaana tai käyttävän edellä mainittua oikeuttaan irtisanoa palvelussuhteen päättymään sanotun loman taikka hoitovapaan alkaessa tai aikana.

Määräajaksi nimitetyn virkamiehen virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

29 §

Sen lisäksi, mitä 30 §:ssä säädetään irtisanomisen perusteista, voidaan seuraavat virkamiehet irtisanoa, kun siihen on virkasuhteen luonne huomioon ottaen hyväksyttävä ja perusteltu syy:

1) eduskunnan kanslia: eduskunnan pääsihteeri, eduskunnan apulaispääsihteeri, eduskunnan hallintojohtaja, eduskunnan lainsäädäntöjohtaja, tieto- ja viestintäjohtaja ja kansainvälisten asiain yksikön johtaja;

2) valtiontilintarkastajien kanslia: kansliapäällikkö; sekä

3) eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia: kansliapäällikkö.

30 §

Työnantajalla on oikeus irtisanoa virkamies, jos:

1) virasto tai se yksikkö, jossa virkamies työskentelee, lakkaa; tai

2) virkamiehen tehtävät tai työnantajan mahdollisuudet tarjota virkamiehelle tehtäviä suoritettaviksi olennaisesti ja muutoin kuin tilapäisesti vähenevät.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua perustetta irtisanomiseen ei katsota olevan ainakaan silloin, kun:

1) irtisanomista on edeltänyt tai seurannut uuden henkilön ottaminen samankaltaisiin tehtäviin eikä työnantajan toimintaedellytyksissä ole vastaavana aikana tapahtunut muutoksia;

2) irtisanomisen syyksi ilmoitetut tehtävien uudelleenjärjestelyt eivät tosiasiallisesti vähennä tarjolla olevia tehtäviä tai muuta tehtävien laatua;

3) irtisanomisen syyksi on ilmoitettu kone- tai laitehankinnat, mutta virkamies olisi ammattitaitoonsa nähden voitu tai voitaisiin työnantajan toimesta kouluttaa näiden koneiden ja laitteiden käyttöön; tai

4) irtisanomisen syyksi on ilmoitettu henkilöstön vähentämisestä aiheutuva kustannussäästö, mutta tämä säästö on niin vähäinen, että sitä ei voida pitää työnantajan ja virkamiehen olosuhteet huomioon ottaen irtisanomisen todellisuutta syynä.

Työnantajalla ei kuitenkaan ole oikeutta irtisanoa virkamiestä 1 momentissa säädetystä syystä, jos virkamies voidaan samassa virastossa ammattitaitoonsa ja kykyynsä nähden kohtuudella sijoittaa uudelleen tai kouluttaa uusiin tehtäviin taikka jos virka 5 §:n nojalla siirretään toiseen virastoon.

Mitä 28 §:n 4 ja 5 momentissa säädetään irtisanomisoikeuden rajoittamisesta, koskee vastavasti myös tässä pykälässä tarkoitettuja irtisanomisperusteita lukuun ottamatta tilannetta, jossa eduskunnan virasto lakkautetaan.

31 §

Työnantaja ja virkamies voivat sopia virkasuhteen päättämisestä irtisanomisen johdosta välittömästi. Virkamiehellä on virkasuhteen päättyessä välittömästi kuitenkin oikeus irtisanomisajan palkkaa vastaavaan korvaukseen, jos työnantaja on irtisanonut virkamiehen.

Työnantaja voi ennen irtisanomisajan loppuun kulumista peruuttaa irtisanomisen, jos virkamies antaa siihen suostumuksensa. Virkamies saa peruuttaa irtisanoutumisensa ennen irtisanomisajan loppuun kulumista, jos työnantaja antaa siihen suostumuksensa.

32 §

Lomautetulla virkamiehellä on virkasuhteessa muutoin noudatettavasta irtisanomisajasta riippumatta oikeus irtisanoa virkasuhde päättymään milloin tahansa lomautusaikana, ei kuitenkaan, jos lomautuksen päättymisaika on jo hänen tiedossaan, viimeisen viikon aikana ennen lomautuksen päättymistä.

Jos työnantaja ennen lomautuksen päättymistä irtisanoa virkamiehen, virkamies on oikeutettu myös lomautuksen ajalta saamaan irtisanomisajan palkan, ei kuitenkaan, jos irtisanominen on muutoksenhaun johdosta kumottu.

Milloin lomauttaminen on tullut voimaan virkamiehen saamatta hyväkseen virkasuhteen lakkaamista koskevaa irtisanomisaikaa ja toistaiseksi voimassa oleva lomauttaminen on kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään 200 kalenteripäivää, lomautetulla virkamiehellä on virkasuhteen irtisanoessaan oikeus saada korvaus irtisanomis-

ajan palkan menetyksestä samalla tavalla kuin työnantajan irtisanoessa virkasuhteen, jollei työnantaja viikon kuluessa irtisanomisen toimitamisesta tarjoa virkamiehelle työtä.

33 §

Irtisanomisaika voidaan sopia enintään kuudeksi kuukaudeksi. Jos on sovittu pitemmästä ajasta, on sen sijasta noudatettava sanottua irtisanomisaikaa.

Irtisanomisaika voidaan sopimuksessa määrätä työnantajalle sitä aikaa pitemmäksi, jota virkamiehen on noudatettava irtisanoessaan virkasuhteen.

Jos muusta ei ole sovittu, työnantaja voi irtisanoa virkamiehen virkasuhteen päättymään aikaisintaan:

- 1) kahden kuukauden kuluttua, jos palvelussuhde on jatkunut keskeytyksettä eduskuntaan tai valtioon yhteensä enintään viisi vuotta;
- 2) neljän kuukauden kuluttua, jos palvelussuhde on jatkunut keskeytyksettä eduskuntaan tai valtioon yhteensä yli viisi vuotta, mutta enintään 12 vuotta;
- 3) kuuden kuukauden kuluttua, jos palvelussuhde on jatkunut keskeytyksettä eduskuntaan tai valtioon yhteensä yli 12 vuotta.

Virkamiehen irtisanoutuessa noudatetaan yhden kuukauden irtisanomisaikaa. Jos palvelussuhde eduskuntaan tai valtioon on jatkunut keskeytyksettä yhteensä enintään vuoden, noudatetaan kuitenkin 14 päivän irtisanomisaikaa, ja jos palvelussuhde eduskuntaan tai valtioon on jatkunut keskeytyksettä yhteensä yli kymmenen vuotta, kahden kuukauden irtisanomisaikaa.

34 §

Työnantaja voi muuttaa virkasuhteen osaaikaiseksi irtisanomisajan päättymisestä lukien niillä perusteilla, joilla virkasuhde voidaan 30 §:n 1 momentin nojalla irtisanoa.

35 §

Milloin virkamies on irtisanottu muista kuin virkamiehestä johtuvista syistä, ja se eduskunnan virasto, jonka virasta virkamies irtisanottiin, 24 kuukauden kuluessa irtisanomisajan

päättymisestä tarvitsee työvoimaa samoihin tai samanlaisiin tehtäviin, tulee kyseisen viraston tiedustella paikalliselta työvoimaviranomaiselta, onko entisiä eduskunnan virkamiehiä etsimässä tämän viranomaisen välityksellä työtä, ja myönteisessä tapauksessa tarjota tehtävää tai virkaa ensi sijassa näille entisille kelpoisuusvaatimukset täyttävälle virkamiehille. Tällöin saadaan virka täyttää haettavaksi julistamatta.

Viraston, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden täyttämisen, on korvattava virkamiehelle näin aiheuttamansa vahinko.

36 §

Virkamiehen virkasuhde voidaan heti purkaa, jos virkamies törkeästi rikkoo tai laiminlyö virkavelvollisuuksiaan.

37 §

Purkamisoikeus raukeaa, jollei syy ole jo aikaisemmin menettänyt merkitystään, kahden viikon kuluttua siitä, kun työnantaja sai tiedon purkamisen aiheesta tai, jos syy on jatkuva, siitä kun saatiin tieto sen lakkaamisesta. Jos purkamista kohtaa pätevä este, saadaan purkaminen toimittaa kahden viikon kuluessa esteen lakkaamisesta.

Jos purkamista on lykätty asian esitutkinnan tai muun asian vaatiman selvityksen hankkimisen vuoksi, saadaan purkaminen toimittaa kahden viikon kuluessa siitä, kun esitutkinta lopetettiin tai selvitys on hankittu, kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun aihe purkamiseen ilmaantui.

38 §

Virkamiehen eroamisikä on 65 vuotta.

Virkamiehen virkasuhde päättyy ilman irtisanomista tai muuta virkasuhteen päättymistä tarkoittavaa toimenpidettä sen kuukauden päätyessä, jonka aikana virkamies saavuttaa eroamisiän. Työnantaja voi kuitenkin painavasta syystä ja virkamiehen suostumuksella päättää, että virkamies voi jatkaa samassa virassa eroamisiän jälkeen määräajan, kuitenkin enintään yhden vuoden. Tämän määräajan kuluttua lop-

puun virkasuhde päättyy ilman irtisanomista. Päätös virkamiehen oikeuttamisesta jatkamaan virassa on tehtävä ennen kuin virkamies on saavuttanut eroamisiän.

Työnantaja voi painavasta syystä ja virkamiehen suostumuksella päättää, että määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetty virkamies, joka toimikautensa aikana saavuttaa eroamisiän, voi jatkaa tehtävässään toimikautensa loppuun, kuitenkin enintään yhden vuoden. Tällöin virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun.

8 luku

Lomauttaminen

39 §

Jos työnantaja voisi 30 §:n 1 momentin nojalla irtisanoa virkamiehen, virkamies voidaan 14 päivän ilmoitusaikaa noudattaen lomauttaa siten, että virkamiehen virantoimitus ja palkanmaksu keskeytetään määräajaksi tai toistaiseksi virkasuhteen muutoin pysyessä voimassa.

Virkamies voidaan 1 momentissa säädetyllä tavalla lomauttaa enintään 90 päivän ajaksi, jos virkamiehen tehtävät tai työnantajan mahdollisuudet tarjota tehtäviä suoritettaviksi ovat tilapäisesti vähentyneet, eikä työnantaja voi kohtuudella järjestää virkamiehelle muita tehtäviä tai työnantajan tarpeisiin sopivaa koulutusta samassa virastossa. Virkaehtosopimuksella ei voida sopia edellä tarkoitetun lomautuksen enimmäisajan pidentämisestä.

Virkasuhteen kestäessä voidaan työnantajan tai virkamiehen aloitteesta sopia virkamiehen lomauttamisesta. Virkaehtosopimuksella tai 59 §:ssä tarkoitetulla yhteistoimintasopimuksella voidaan sopia lomauttamisesta toisinkin kuin 1 ja 2 momentissa säädetään.

40 §

Lomauttaminen ei estä virkamiestä ottamasta lomautuksen ajaksi muuta työtä.

Virkamies säilyttää lomautusaikana oikeuden asua hänen käyttöönsä palvelussuhteen perusteella annetussa asunnossa. Tärkeän syyn niin

vaatiessa työnantaja voi antaa virkamiehelle, jonka virantoimitus on keskeytyneenä lomautuksen vuoksi, käytettäväksi muun soveliaan asunnon. Tästä aiheutuvat muuttokustannukset korvataan työnantajan varoista.

41 §

Lomautuksen välttämättömyyden tultua työnantajan tietoon tämän on annettava lomautuksesta välittömästi ja mikäli mahdollista viimeistään kolme kuukautta ennen lomautuksen alkamista ennakoilmoitus asianomaisille luottamusmiehille ja virkamiesyhdistyksille ja lomautuksen kohdistuessa vähintään kymmeneen virkamieheen myös työvoimaviranomaiselle. Ennakoilmoituksessa tulee mainita lomautuksen syy, arvioitu alkamisaika ja kesto sekä lomautettavien virkamiesten arvioitu lukumäärä ammattiryhmittäin.

42 §

Edellä 39 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus lomautuksesta annetaan virkamiehelle henkilökohtaisesti ja asianomaiselle virkamiesyhdistykselle. Ilmoituksessa tulee mainita lomautuksen syy, sen alkamisaika ja määräaikaisen lomautuksen kesto sekä toistaiseksi tapahtuvan lomautuksen osalta sen arvioitu kesto. Työnantajan on virkamiehen pyynnöstä annettava lomautuksesta kirjallinen todistus. Ilmoitus lomautuksesta on lisäksi annettava tiedoksi asianomaiselle luottamusmiehelle ja lomautuksen kohdistuessa vähintään kymmeneen virkamieheen myös työvoimaviranomaiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole tapauksissa, joissa työnantajalla muun syyn kuin lomautuksen vuoksi ei ole lomautusaikaan kohdistuvaa palkanmaksuvelvollisuutta.

Työnantaja voi virkamiehen suostumuksella muuttaa lomautuksen alkamis- tai päättymisaikaa tai peruuttaa lomautuksen. Jos virkamies on lomautettu toistaiseksi, on työn alkamisesta ilmoitettava vähintään viikkoa ennen.

9 luku

Virantoimituksesta pidättäminen

43 §

Virkamies voidaan pidättää virantoimituksesta:

1) rikossyytteen ja sen edellyttämien tutkimusten ajaksi, jos näillä voi olla vaikutusta virkamiehen edellytyksiin hoitaa tehtäväänsä;

2) jos virkamies kieltäytyy 24 §:ssä tarkoitetuista tarkastuksista tai tutkimuksista taikka jos hän kieltäytyy antamasta sanotun pykälän mukaisesti terveydentilaansa koskevia tietoja;

3) jos virkamiehellä on sellainen sairaus, joka haittaa olennaisesti viran hoitoa; sekä

4) välittömästi irtisanomisen jälkeen, jos irtisanomisen perusteena oleva teko tai laiminlyönti osoittaa virkamiehen siinä määrin soveltumattomaksi tehtäväänsä, ettei virantoimitusta voida jatkaa, tai jos virantoimituksen jatkuminen irtisanomisajan voi vaarantaa turvallisuutta.

Virantoimituksesta pidättämisen tapahtuessa 1 momentin 4 kohdan nojalla virkamiehellä on kuitenkin oikeus irtisanomisajan palkkaan.

Virantoimituksesta pidättämisestä päättäneen tulee seurata virantoimituksesta pidättämisen perusteita ja tarvittaessa olosuhteiden muututtua tehdä asiassa uusi päätös. Virantoimituksesta pidättämisen jatkaminen tulee ottaa viipymättä ratkaistavaksi virkamiehen sitä vaatiessa.

10 luku

Palvelussuhteen ehtojen määräytyminen

44 §

Virkamiesten palvelussuhteen ehdoista on voimassa, mitä niistä virkaehtosopimuksilla määrätään. Palvelussuhteen ehtoja eivät ole eduskunnan ja sen virastojen järjestysmuodon perusteet tai muu virkakoneiston järjestely, viran perustaminen tai lakkauttaminen, eduskunnan ja sen virastojen tehtävät tai sisäinen työnjako, työn johtaminen, työmenetelmät eikä virkasuhteen syntyminen taikka sen lakkaaminen, lukuun ottamatta irtisanomisaikaa ja irtisanomisen perustetta.

Sopia ei saa:

1) virkaan vaadittavista kelpoisuusehdoista, nimitysperusteista eikä virkamiehen velvollisuuksista;

2) eläkkeistä, perhe-eläkkeistä tai niihin verrattavista muista eduista, virkasuhdeasuntojen vuokrien määrästä tai eduskunnan ja sen virastojen muun omaisuuden käyttämisestä lukuun ottamatta eduskunnan tai sen virastojen sekä sen virkamiesten välisessä yhteistoimintatehtävässä toimivan henkilön työtiloja ja työvälineitä; eikä

3) niistä asioista, joista työehtosopimuksilla ei voida työntekijöiden osalta sopia.

Asiasta, josta ei ole voimassa virkaehtosopimusta, on voimassa mitä siitä erikseen säädetään tai määrätään taikka virkamiehen kanssa sovitaan. Virkaehtosopimuksen määräys, joka on 1 tai 2 momentin vastainen, on mitätön.

45 §

Voimassa olevan virkaehtosopimuksen tarkentamisesta voidaan tehdä virkaehtosopimus (*tarkentava virkaehtosopimus*). Neuvottelumenettelystä sekä työrauhan turvaamista koskevista tai muusta sellaisesta menettelystä voidaan tehdä erillinen sopimus (*pääsopimus*). Samoin voidaan tehdä erillinen sopimus virkamiesasioiden hoitamisessa noudatettavista menettelytavoista (*yleissopimus*).

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla yleissopimuksella ei saa poiketa muualla laissa säädetyistä menettelytavoista. Muutoin 1 momentissa mainituista sopimuksista on voimassa, mitä virkaehtosopimuksesta säädetään.

46 §

Neuvottelu- ja sopimusosapuolia ovat:

1) kansliatoimikunta; sekä
2) virkamiesten puolelta sellainen rekisteröity yhdistys, jonka varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu eduskunnan virkamiesten etujen valvominen virkasuhteissa (*virkamiesyhdistys*) ja jonka kanssa kansliatoimikunta harkitsee tarkoituksenmukaiseksi neuvottelujen käymisen ja virkaehtosopimuksen tekemisen.

Kansliatoimikunta voi erikseen määrätä, ketkä edustavat työnantajaa tässä luvussa tarkoite-

tuissa neuvotteluissa tai työtaistelun sattuessa taikka joiden tehtäviin muutoin kuuluu toimia työnantajan edustajana. Työnantajaa edustavien virkamiesten palvelussuhteen ehdot määrää kansliatoimikunta.

47 §

Virkaehtosopimus on tehtävä kirjallisesti. Sopimus voidaan tehdä myös siten, että sopimuksen sisältö merkitään neuvotteluosapuolten pitämässä neuvottelussa laadittuun pöytäkirjaan, joka yhteisesti sovitulla tavalla todetaan oikeaksi.

Virkaehtosopimukseen ovat sidotut:

1) kansliatoimikunta ja eduskunnan virastot;
2) ne virkamiesyhdistykset, jotka ovat tehneet virkaehtosopimuksen tai jälkeenpäin aikaisempien sopimukseen osallisten suostumuksella kirjallisesti siihen yhtyneet;

3) ne virkamiehet, jotka ovat tai sopimuksen voimassa ollessa ovat olleet sopimukseen sidotun virkamiesyhdistyksen jäseniä.

Kansliatoimikunta ei muissa kuin 46 §:n 2 momentissa ja 49 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa saa määrätä tai sopia virkaehtosopimuksen soveltamisalalla sopimuksen ulkopuolella olevan virkaehtosopimuksen tarkoittamaa työtä suorittavan virkamiehen palvelussuhteen ehtoja sellaisiksi, että ne ovat ristiriidassa virkaehtosopimuksen kanssa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, on noudatettava ainoastaan sikäli kuin kansliatoimikunta tai eduskunnan virasto, yhdistys tai virkamies ei ole sidottu aikaisempaan toisin ehdoin tehtyyn virkaehtosopimukseen taikka mikäli virkaehtosopimuksessa itsessään ei ole sen sitovuuspiiriä rajoitettu.

48 §

Virkaehtosopimuksen, jota ei ole tehty määräajaksi, voi sopimukseen osallinen, mikäli irtisanomisajasta ei ole toisin sovittu, irtisanoa päättymään kolmen kuukauden kuluttua. Pitemmäksi ajaksi kuin neljäksi vuodeksi tehty virkaehtosopimus on neljän vuoden kuluttua voimassa niin kuin virkaehtosopimus, jonka voimassaoloaikaa ei ole määrätty. Mitä edellä on sanottu,

koskee myös pääsopimusta, kuitenkin niin, että sen osalta irtisanomisaika on kuusi kuukautta.

Virkaehtosopimuksen irtisanominen on toimitettava kirjallisesti.

Vaikka virkaehtosopimus on lakannut olemasta voimassa, on siinä määrättyjä palvelussuhteen ehtoja edelleen noudatettava, kunnes uusi sopimus on tehty ja tullut voimaan, jollei toisin ole sovittu tai 44 §:n 3 momentista muuta johdu.

49 §

Kansliatoimikunta voi tehdä eduskunnan kanslian, valtioneuvoston tarkastajien kanslian ja eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian virkamiehen sekä valtioneuvoston tarkastusviraston pääjohtajan kanssa kirjallisen sopimuksen palvelussuhteesta noudatettavista ehdoista. Muun valtioneuvoston tarkastusviraston virkamiehen kanssa tällaisen sopimuksen voi tehdä pääjohtaja. Sopimuksessa ei saa sopia asiasta, josta 44 §:n mukaan ei saa sopia. Sopimuksella ei saa myöskään sopia virkaehtosopimuksessa sovittuja palvelussuhteen ehtoja huonommista ehdoista.

Virkamiehen irtisanomista tai virkasuhteen purkamista pidetään samalla sopimuksen irtisanomisena.

11 luku

Työrauha ja työriidat

50 §

Muuhun voimassa olevaa palvelussuhdetta koskevaan työtaistelutoimenpiteeseen kuin työnsulkuun tai lakkoon ei saa ryhtyä.

Myös 1 momentissa mainitut työtaistelutoimenpiteet ovat kiellettyjä, jos niillä pyritään vaikuttamaan muihin kuin 44 §:n mukaan sopimukseenvaraisiin asioihin tai jos laissa on niin erikseen säädetty. Kielto koskee muita kuin 44 §:n mukaan sopimukseenvaraisia asioita silloinkin, kun niistä voidaan tehdä 45 §:n mukaan pääsopimus tai yleissopimus.

Työnsululla tarkoitetaan kansliatoimikunnan toimeenpanemaa ja *lakolla* virkamiesyhdistyksen eduskuntaan tai sen virastoihin kohdistamaa työnseisausta, jonka tarkoituksena on vastapuolen painostaminen työriidassa keskeyttämällä työnseisauksen piiriin kuuluvien virkamiesten kaikkien virkatehtävien suorittaminen.

Virkamies ei saa osallistua lakkoon muutoin kuin siihen ryhtyneen virkamiesyhdistyksen päätöksen perusteella. Edellä 46 §:n 2 momentissa tarkoitetut virkamiehet eivät saa ryhtyä työtaistelutoimenpiteisiin.

51 §

Virkaehtosopimukseen sidottu ei saa sopimuksen voimassa ollessa ryhtyä työtaistelutoimenpiteisiin sopimuksen pätevydestä, voimasaolosta tai oikeasta sisällöstä taikka sopimukseen perustuvasta vaatimuksesta syntyneen riidan ratkaisemiseksi, voimassa olevan sopimuksen muuttamiseksi tai uuden sopimuksen aikaansaamiseksi. Tätä työrauhavelvoitetta voidaan virkaehtosopimuksessa laajentaa. Pääsopimuksen, yleissopimuksen tai muun ainoastaan erityiskysymyksiä koskevan sopimuksen voimasaolo ei estä ryhtymästä työtaistelutoimenpiteisiin uuden muita kysymyksiä koskevan sopimuksen aikaansaamiseksi, ellei toisin ole sovittu.

52 §

Virkamiesyhdistys on velvollinen valvomaan, että siihen kuuluvat virkamiehet pidättäytyvät 50 §:ssä kielletyistä työtaistelutoimenpiteistä.

Virkaehtosopimukseen sidottu yhdistys on velvollinen huolehtimaan, että virkamiehet, joita sopimus koskee, eivät riko 51 §:n mukaista työrauhavelvoitetta eivätkä sopimuksen määräyksiä.

Yhdistykselle 1 ja 2 momentin mukaan kuuluva velvollisuus sisältää myös sen, ettei se saa tukea tai avustaa kiellettyjä työtaistelutoimenpiteitä eikä muullakaan tavalla myötävaikuttaa sellaisiin toimenpiteisiin, vaan on velvollinen pyrkimään niiden lopettamiseen.

53 §

Virkamies ei ole velvollinen suorittamaan salitun työnsulun, lakon tai 44 §:n mukaan sopimuksenvaraisia asioita koskevan saarron alaisia tehtäviä. Työtaistelun piiriin kuulumattoman virkamiehen on täytettävä tavanomaiset virkavelvollisuutensa, minkä lisäksi hän on velvollinen tekemään suojelutyötä. Mitä 50 §:n 2 momentissa säädetään, ei estä työtaistelun piiriin kuuluvaa virkamiestä tekemästä suojelutyötä.

Suojelutyöllä tarkoitetaan työtä, jonka suorittaminen työtaistelua toimeenpantaessa on välttämätöntä sellaisen omaisuuden suojelemiseksi, joka työtaistelun johdosta erityisesti vaarantuu.

54 §

Eduskunnan kanslian kuuluvien keskuskanslian, valiokuntasihteeristön ja hallinto-osaston virkamiehellä ei ole oikeutta osallistua työtaistelutoimenpiteeseen. Myöskään työnantaja ei saa kohdistaa työtaistelutoimenpidettä kyseiseen virkamieheen.

12 luku

Seuraamukset virkaehtosopimuksen sekä 10 ja 11 luvun säännösten rikkomisesta

55 §

Virkaehtosopimukseen sidotun, joka tietoisesti rikkoo tai jonka olisi perustellusti pitänyt tietää rikkovansa sopimuksen määräyksiä, työtuomioistuimien voi tuomita maksamaan hyvityssakon.

Jos työnantaja menettelee 50 tai 51 §:n vastaisesti tai jos virkamiesyhdistys rikkoo tai jättää noudattamatta, mitä 50—52 §:ssä säädetään, on työnantajan tai virkamiesyhdistyksen, jollei virkaehtosopimuksessa ole toisin määrätty, maksettava vahingonkorvauksen sijasta hyvityssakko.

Hyvityssakon määrä saa työnantajan osalta olla enintään 12 000 euroa tai yhdistyksen osalta olla enintään 5 000 euroa ja virkamiehen osalta enintään 100 euroa.

56 §

Hyvityssakkoa tuomittaessa on otettava huomioon kaikki esille tulleet seikat, kuten vahingon suuruus, syyllisyyden määrä, toisen osapuolen rikkomukseen mahdollisesti antama aihe ja yhdistyksen koko. Erityisestä syystä voidaan hyvityssakko jättää tuomitsematta.

Hyvityssakko tuomitaan maksettavaksi, jollei virkaehtosopimuksessa ole toisin määrätty, vahinkoa kärsineelle tai, jos vahinkoa ei ole syntynyt, sille asianosaiselle, jonka vaatimuksesta tuomio on annettu. Jos hyvitykseen oikeutettuja asianosaisia on useita, tuomiossa on määrättävä, ottaen huomioon kunkin asianosaisen ja niiden jäsenten ja edustettavien kärsimän vahingon suuruus, miten tuomittu määrä on asianosaisten kesken jaettava.

57 §

Jos virkaehtosopimuksen määräyksiä on niin olennaisesti rikottu, ettei toisilta sopimukseen sidotuilta kohtuudella voida vaatia sopimussuhteen jatkamista, työtuomioistuin voi julistaa sopimuksen heti purkautuneeksi. Kun sopimus on jotakin virkamiesyhdistystä vastaan ajatun kanteen johdosta julistettu purkautuneeksi, voidaan sopimus kahden viikon kuluessa irtisanoa muihinkin yhdistyksiin nähden.

Jos sopimus on yhdistyksen kanteesta julistettu purkautuneeksi, on muullakin yhdistyksellä, joka on sopimukseen osallinen, oikeus kahden viikon kuluessa irtisanoa sopimus.

Näin irtisanottu sopimus lakkaa heti olemasta voimassa.

58 §

Virkamiehen osallistumista virkamiesyhdistyksen päätöksen perusteella yhdistyksen toimeenpanemaan työtaistelutoimenpiteeseen ei ole 54 §:ssä tarkoitettuja työtaistelutoimenpiteitä lukuun ottamatta pidettävä virkarikoksena eikä perusteena virkasuhteen purkamiseen.

13 luku

Yhteistoimintajärjestelmät

59 §

Edellä 44 ja 45 §:ssä tarkoitettujen sopimusten noudattamista, osapuolten välillä syntyvien erimielisyyksien tarkoituksenmukaista, oikeudenmukaista ja nopeaa selvittämistä, työrauhan ylläpitämistä sekä työsuojelua koskevien kysymysten tarkoituksenmukaista hoitamista varten voidaan osapuolten välillä sopia luottamusmiesjärjestelmästä, työsuojeluorganisaatiosta sekä muusta yhteistoimintamenettelystä.

14 luku

Erinäisiä säännöksiä virkaehtosopimusasioissa

60 §

Virkamiestä ei saa ilman erittäin pakottavaa syytä estää osallistumasta virkamiesyhdistyksen edustajana 10 ja 11 luvussa tarkoitettuihin neuvotteluihin.

61 §

Työtaistelun piiriin kuuluvalla virkamiehelle ei suoriteta palkkausta ja muita taloudellisia etuja siltä ajalta, minkä työnteke on estynyt eduskuntaan tai sen virastoon kohdistetun työtaistelutoimenpiteen vuoksi. Niitä ei myöskään suoriteta työnantajan toimeenpaneman työnsulun piiriin kuuluvalla virkamiehelle. Virkamiehellä on kuitenkin oikeus virka-asunnon käyttämiseen työtaistelun aikana.

62 §

Virkamies ei saa valittamalla hakea muutosta 44 §:ssä tarkoitettussa asiassa taikka saattaa sitä oikaisuvaatimuksin käsiteltäväksi, jos hänellä tai virkamiesyhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa.

15 luku

Muutoksenhaku virkasuhdeasioissa

63 §

Virkamies, joka katsoo, ettei työnantaja ole antanut hänelle palvelussuhteesta johtuvaa taloudellista etuutta sellaisena kuin se olisi ollut suoritettava, saa kirjallisesti vaatia oikaisua työnantajalta, jonka on annettava asiassa päätös. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätökseen, johon saa hakea oikaisua, ei saa hakea muutosta valittamalla. Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä asiassa, joka kuuluu työtuomioistuimen toimivaltaan, ellei työtuomioistuin työtuomioistuimesta annetun lain (646/1974) 1 §:n 2 momentin nojalla ole päättänyt olla ratkaisematta asiaa.

Päätöksestä, jolla työnantaja on antanut varoituksen, lomauttanut tai irtisanonut virkamiehen, purkanut virkasuhteen tai pidättänyt virkamiehen virantoimituksesta taikka ratkaissut virkamiehen sivutointa koskevan asian, samoin kuin 1 momentissa tarkoitettua oikaisuvaatimuksen johdosta annetusta päätöksestä saadaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Asia on käsiteltävä korkeimmassa hallinto-oikeudessa kiireellisenä.

Nimityspäätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Päätös virkamiehen lomauttamisesta tai virkamiehen pidättämisestä virantoimituksesta tulee noudatettavaksi valituksesta huolimatta, jollei korkein hallinto-oikeus toisin päättä.

Virkamiehen virkasuhteen katsotaan jatkuneen katkeamatta, jos virkamiehen irtisanominen tai virkasuhteen purkaminen on lainvoimaisen päätöksen mukaan tapahtunut ilman tässä laissa säädettyä perustetta.

16 luku

Erinäisiä säännöksiä virkasuhdeasioissa

64 §

Virkamiehellä, joka ilman 8 §:ssä tarkoitettua perustetta on nimitetty määrääjäksi tai joka

ilman pätevää syytä on toistuvasti peräkkäin nimitetty määräajaksi, on oikeus virkasuhteen päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä eduskunnan virkamieheksi, saada työnantajalta vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Korvausta on haettava kuuden kuukauden kuluessa virkasuhteen päättymisestä. Hakemus, jolla hallintoriita-asia saatetaan vireille, on toimitettava Helsingin hallinto-oikeudelle.

65 §

Aiheettomasti maksetun palkan tai muun palvelussuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden määrä saadaan periä takaisin myös siten, että se vähennetään seuraavan tai seuraavien palkanmaksujen yhteydessä virkamiehen palkasta, jos hän on edelleen eduskunnan palveluksessa.

Kulloinkin suoritettavasta palkasta ei saa 1 momentin nojalla periä enempää kuin mitä palkasta lain mukaan saadaan ulosmitata. Takaisinperintää aloitettaessa on sen peruste ja takaisinperittävä määrä ilmoitettava virkamiehelle.

66 §

Aiheettomasti maksetun palkan tai muun palvelussuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden takaisinperintä on aloitettava 65 §:ssä säädetyllä tavalla tai pantava vireille muussa järjestyksessä kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana aiheeton palkan tai muun taloudellisen etuuden määrä on maksettu. Jollei takaisinperintää aloiteta tai panna vireille edellä säädetyssä määräajassa, on oikeus siihen menetetty.

67 §

Jos virkamies laiminlyö niiden määräysten noudattamisen, jotka on annettu sairausvakuutuslain (364/1963) mukaan työnantajalle suoritettavaa päivä- tai äitiysrahan tai muun lakiin perustuvan etuuden hakemista varten, voidaan hänelle virkavapausajalta suoritettu palkka päivätai äitiysrahaa taikka muuta etuutta vastaavalta osalta periä takaisin seuraavan tai seuraavien palkanmaksujen yhteydessä.

68 §

Virkasuhteessa aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

Virkamiehen ei ole suoritettava työnantajalle eikä työnantajan ole suoritettava virkamiehelle korvausta vahingosta, joka aiheutuu työtaistelutoimenpiteestä johtuvasta työn keskeytymisestä, ellei työtaistelutoimenpide ole 10 tai 11 luvun säännösten tai virkaehtosopimuksen määräysten vastainen ja ellei keskeytyksestä aiheutunut haitta ole huomattava. Virkamies ei myöskään ole velvollinen suorittamaan työnantajalle korvausta vahingosta, joka aiheutuu työtaistelutoimenpiteestä johtuvasta työn keskeytymisestä, jos hän virkamiesyhdistyksen päätöksen perusteella on osallistunut yhdistyksen toimeenpanemaan työtaistelutoimenpiteeseen, vaikka työtaistelutoimenpide on edellä mainittujen säännösten ja määräysten vastainen.

Edellä 2 momentissa olevia virkamiehen korvausvastuun rajoittamisesta annettuja säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta virkamiehelle, joka on ryhtynyt 54 §:ssä kiellettyyn työtaistelutoimenpiteeseen.

69 §

Eduskunnan virkamies katsotaan eronneeksi aikaisemmasta virasta siitä ajankohdasta, josta hänet on nimitetty toiseen eduskunnan virkaan tai nimitetty valtion virkamieslaissa (750/1994) tarkoitettuun valtion virkaan, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, työnantaja voi myöntää virkavapautta eduskunnan virkamiehelle, joka on nimitetty määräajaksi tai koeajaksi valtion virkamieslaissa tarkoitettuun valtion virkaan taikka koeajaksi toiseen eduskunnan virkaan.

Jos eduskunnan virkaan määräajaksi tai määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetty on ennestään nimitettynä eduskunnan virkaan, hän on virkavapaana tästä virasta sen ajan, jonka hän on ensiksi tarkoitetussa virassa tai määräaikaisessa virkasuhteessa.

70 §

Virkasuhteen irtisanominen ja purkaminen on tehtävä kirjallisesti.

Ennen kuin virkamies pidätetään virantoimituksesta tai irtisanotaan 28 tai 29 §:n nojalla, virkasuhde puretaan taikka virkamiehelle annetaan varoitus, on virkamiehelle varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Virkamiesyhdistystä ja luottamusmiestä on kuultava ennen kuin virkamiehen lomauttamisesta, irtisanomisesta tai virantoimituksesta pidättämisestä taikka virkasuhteen purkamisesta tehdään päätös.

71 §

Viran siirtämisestä viraston sisällä, virkamiehen siirtämisestä 25 §:n nojalla, virkasuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi, kirjallisen varoituksen antamisesta, virkamiehen lomauttamisesta, virantoimituksesta pidättämisestä, virkamiehen irtisanomisesta ja virkasuhteen purkamisesta päättää esittelystä:

- 1) eduskunnan kansliassa kansliatoimikunta niiden virkamiesten osalta, jotka kansliatoimikunta nimittää sekä eduskunnan pääsihteeri muiden virkamiesten osalta;
- 2) valtiontilintarkastajien kansliassa valtiontilintarkastajat;
- 3) eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa eduskunnan oikeusasiamies; ja
- 4) valtiontalouden tarkastusvirastossa pääjohtaja.

Virkavapauden myöntämisestä on voimassa, mitä 1 momentissa säädetään, jollei muualla toisin säädetä.

Viran siirtämisestä toiseen eduskunnan virastoon päättää kansliatoimikunta.

Eduskunta päättää eduskunnan pääsihteerin ja valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan irtisanomisesta ja virkasuhteen purkamisesta sekä kansliatoimikunta virkavapauden myöntämisestä, virkamiehen siirtämisestä 25 §:n nojalla, virkasuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi, varoituksen antamisesta, virkamiehen lomauttamisesta ja virantoimituksesta pidättämisestä. Ennen päätöksentekoa kansliatoimikunnan on annetta-

va irtisanomista ja virkasuhteen purkamista koskevassa asiassa lausuntonsa.

72 §

Virkamiehellä on oikeus pyynnöstä saada työnantajalta todistus palvelussuhteen kestoajasta ja tehtävien laadusta (*työtodistus*). Lisäksi on, jos virkamies sitä pyytää, työtodistuksessa mainittava palvelussuhteen päättymisen syy ja arvolause virkamiehen osoittamasta työtaidosta, ahkeruudesta ja käytöksestä. Virkamiehen kuoltua on hänen kuolinpesällään oikeus saada työtodistus.

Jos työtodistusta pyydetään myöhemmin kuin 10 vuoden kuluttua palvelussuhteen päättymisestä, työnantaja on velvollinen antamaan työtodistuksen vain, jos siitä ei aiheudu kohtuutonta haittaa. Samalla edellytyksellä on kadonneen tai turmeltuneen työtodistuksen tilalle pyynnöstä annettava uusi todistus.

Työtodistukseen ei saa tehdä mitään sellaista merkintää eikä antaa sitä sellaisessa muodossa, jonka tarkoituksena on antaa virkamiehestä muita tietoja kuin mitä työtodistuksen sanamuodosta käy ilmi.

73 §

Jollei neuvotteluja palvelussuhteen ehtojen tulkintaa koskevasta erimielisyydestä ole vaadittu tai jollei muuta vaatimusta virkasuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden suorittamisesta ole tehty kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana suoritus olisi pitänyt tehdä, oikeus etuuteen on menetetty.

74 §

Eduskunnan virkamiehen oikeudesta eläkkeeseen sekä hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä säädetään erikseen.

75 §

Eduskunnan virkamiehen kuoltua suoritetaan hänen omaisilleen valtion varoista ryhmähenkivakuutusta vastaavana etuna taloudellista tukea noudattaen, mitä kulloinkin voimassa olevassa eduskunnan virkaehtosopimuksessa määrätään.

Tuen myöntää ja maksaa hakemuksesta valtiokonttori noudattaen soveltuvin osin valtion palveluksessa olleen henkilön kuoltua suoritettavan taloudellisen tuen myöntämisestä ja maksamisesta voimassa olevia säännöksiä ja määräyksiä.

76 §

Kansliatoimikunta voi antaa tarkempia määräyksiä:

- 1) virkasuhteeseen liittyvästä hakumenettelystä;
- 2) virkasuhteeseen nimittämistä koskevasta menettelystä;
- 3) virkamiehen sivutointa koskevan asian ratkaisemisesta;
- 4) päätösvallassa ja menettelystä ikälisän tai muun säännönmukaisen palveluslisän myöntämistä koskevassa asiassa; sekä
- 5) kustannuksista, jotka aiheutuvat 14 ja 24 §:ssä tarkoitetuista tarkastuksista.

17 luku

Voimaantulo

77 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Tällä lailla kumotaan eduskunnan virkamiehistä 22 päivänä joulukuuta 1994 annettu laki (1373/1994) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

78 §

Ennen tämän lain voimaantuloa tehdyt kansliatoimikunnan päätökset eduskunnan virkamiesten palvelussuhteen ehdoista ja muut noudatettavana olevat sopimuksenvaraiset eduskunnan virkamiesten palvelussuhteen ehdot ovat voimassa, kunnes eduskunnan virkaehtosopimuksessa toisin määrätään.

79 §

Ennen tämän lain voimaantuloa 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin virkoihin tai niitä vastaaviin määräaikaisiin virkasuhteisiin nimitettyjen virkamiesten on annettava 13 §:ssä tarkoitettu ilmoitus kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

80 §

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti osoitettu kielitaito täyttää vastaavan 12 §:ään perustuvan kielitaitovaatimuksen.

Tämän lain voimaan tullessa eduskunnan virkaan tai määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitettynä oleva on 12 §:n mukaisten kielitaitovaatimusten estämättä edelleen kelpoinen kyseeseen tai sitä vastaavaan virkaan tai määräaikaiseen virkasuhteeseen.

81 §

Sen estämättä, mitä 75 §:n 1 momentissa säädetään, suoritetaan eduskunnan virkamiehen kuoltua hänen omaisilleen valtion varoista ryhmähenkivakuutusta vastaavana etuna taloudellista tukea noudattaen soveltuvin osin, mitä kulloinkin voimassa olevassa valtion virkaehtosopimuksessa on määrätty, kunnes eduskunnan virkaehtosopimuksessa toisin määrätään.

Eduskunnan päätös

eduskunnan kanslian ohjesäännön muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 13 päivänä helmikuuta 1987 hyväksytyn eduskunnan kanslian ohjesäännön (320/1987) 20 §:n 3 kohta, 24 §:n 1 kohta, 32 §:n 1 momentin 1, 6, 7a, 8 ja 9 kohta, 34 §:n 4 momentti ja 35 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 32 §:n 1 momentin 1 kohta eduskunnan päätöksessä 752/1996, 32 §:n 1 momentin 6 kohta eduskunnan päätöksessä 364/1998, 32 §:n 1 momentin 7 a ja 8 kohta sekä 34 §:n 4 momentti eduskunnan päätöksessä 722/2000 ja 32 §:n 1 momentin 9 kohta eduskunnan päätöksessä 634/1997, sekä

lisätään 32 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa eduskunnan päätöksissä 752/1996, 634/1997, 364/1998 ja 722/2000, uusi 10—12 kohta seuraavasti:

20 §

Apulaispääsihteerin tehtävänä on sen lisäksi, mitä eduskunnan työjärjestyksessä ja tämän ohjesäännön 19 §:ssä säädetään:

3) johtaa ja valvoo valiokuntien apuna valiokuntien sihteerien toimintaa; sekä

24 §

Hallintojohtajan tehtävänä on sen lisäksi, mitä 19 §:ssä on säädetty:

1) huolehtia kansliatoimikunnan kokousten järjestelyistä ja toimia esittelijänä kansliatoimikunnassa sekä esitellä eduskunnan virkamiehistä annetun lain (/) 10 ja 71 §:n nojalla pääsihteerin ratkaistavaksi kuuluvat asiat;

32 §

Kelpoisuusehtona vaaditaan:

1) pääsihteeriltä ja apulaispääsihteeriltä oikeustieteen kandidaatin tutkinto tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys lainvalmistelutyöhön sekä eduskuntatyön hyvä tuntemus,

6) toimistopäälliköltä, tietohallintopäälliköltä, henkilöstöpäälliköltä, apulaistoimistopäälliköltä ja atk-päälliköltä soveltuva ylempi korkea-

koulututkinto sekä hyvä perehtyneisyys toimiston toimialaan kuuluviin asioihin;

7 a) kirjaston johtajalta, johtavalta tietosiantuntijalta, palvelujohtajalta, arkistopäälliköltä ja verkkopalveluasiantuntijalta soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johon sisältyy tai jonka lisäksi on suoritettu informaatioalan opinnot, sekä hyvä perehtyneisyys toimintayksikön toimialaan kuuluviin asioihin;

8) turvallisuuspäälliköltä oikeustieteen kandidaatin tutkinto tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä perehtyneisyys toimintayksikön toimialaan kuuluviin asioihin;

9) eduskuntasihteeriltä oikeustieteen kandidaatin tutkinto tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja perehtyneisyyttä lainvalmistelutyöhön tai eduskuntatyön tuntemusta;

10) kansainvälisten asiain yksikön apulaisjohtajalta ja kansainvälisten asiain neuvokselta soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja kansainvälisten asiain sihteeriltä soveltuva korkeakoulututkinto, sekä kaikilta mainituilta hyvä perehtyneisyys yksikön toimialaan kuuluviin asioihin;

11) työterveyslääkäriltä lääketieteen lisensiaatin tutkinto sekä hyvä perehtyneisyys työterveyshuoltoon; sekä

12) intendentiltä soveltuva ylempi korkeakoulututkinto sekä hyvä perehtyneisyys viran toimialaan kuuluviin asioihin.

34 §

— — — — —
Toimistopäällikön sijaisena toimii apulaistoi-
mistopäällikkö. Hallintotoimiston toimistopääl-
likön sijaisena toimii henkilöstöpäällikkö, kiin-
teistötoimiston toimistopäällikön sijaisena toi-
mii turvallisuuspäällikkö ja tietohallintopäälli-
kön sijaisena atk-päällikkö.
— — — — —

35 §

Toimintayksiköiden sekä virkamiesten tehtä-
vistä ja työnjaoista määrätään tarvittaessa tar-
kemmin kansliatoimikunnan ja asianomaisten
esimiesten päätöksillä.
— — — — —

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2004.

Eduskunnan päätös

valtiontilintarkastajien johtosäännön 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä kesäkuuta 2000 hyväksytyn valtiontilintarkastajien johtosäännön
(745/2000) 8 § seuraavasti:

8 §

Kokouksessa päätettävät asiat

Valtiontilintarkastajien kokouksessa pääte-
tään:

- 1) valtiontalouden valvonnan yleisistä pe-
riaatteista;
- 2) valtiontilintarkastajien oman toiminnan
järjestämisestä, siihen liittyvien aloitteiden ja
lausuntojen antamisesta sekä asiantuntijoiden
kutumisesta valtiontilintarkastajien kokouk-
seen;
- 3) valtiontilintarkastajien talousarvioehdo-
tuksen antamisesta;
- 4) valtiontilintarkastajien kertomuksen sisäl-
löstä ja sen antamisajankohdasta;

5) pyynnöstä ministerille ryhtyä perustuslain
47 §:n 1 momentin mukaisiin toimiin silloin,
kun valtiontilintarkastajien pyytämia tietoja ei
ole saatu;

6) valtiontilintarkastajien kanslian virkojen
perustamista, määrääaikaistamista, lakkauttamis-
ta tai muuttamista koskevan esityksen tekemi-
sestä kansliatoimikunnalle sekä virkamiehen ni-
mittämisestä, irtisanomisesta, siirtämisestä, vir-
kavapaudesta ja eron myöntämisestä, varoituk-
sesta, virantoimituksesta pidättämisestä ja ter-
veystarkastukseen määräämisestä; sekä

7) muista valtiontilintarkastajien tärkeiksi
katsomista asioista.

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2004.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2003